

Alumnitoiminta ammattikorkeakoulussa – tavoitteena systemaattinen kehittäminen

*hoitotyön yliopettaja Hanna Hopia, hanna.hopia@jamk.fi, ja
yliopettaja Sirpa Laitinen-Väänänen, sirpa.laitinen-vaananen@jamk.fi*

Alumnitoiminta ammattikorkeakouluissa on vielä ajallisesti nuorta. Alumnit eli korkeakoulun entiset opiskelijat ovat kuitenkin koko ajan kasvava ryhmä, jota kannattaa hyödyntää ja jonka kanssa voi tehdä yhteistyötä strategisesti ja suunnitelmallisesti osana ammattikorkeakoulujen ja työelämän vuorovaikutusta. Artikkelissa kuvataan alumnitoiminnan nykytilaa, sen tavoitteita ja alumniin tehtäviä. Artikkelin tavoitteena on herättää keskustelua alumniin kanssa tehtävästä yhteistyöstä ja sen kehittämismahdollisuuksista. Artikkelissa raportoitavaa tutkimusta varten analysoitiin 26 suomalaisen ammattikorkeakoulun Internet-sivustot. Tulokset osoittivat, että kuvaukset alumnitoiminnasta Internet-sivustoilla olivat heterogeenisiä ja joistakin ammattikorkeakouluista ei löytynyt mainintaa alumnitoiminnasta lainkaan. Alumnitoiminnan ja yksittäisen alumniin tavoitteet kuvattiin useimmin ammattikorkeakoulujen omien tavoitteiden näkökulmasta. Tulosten perusteella esitämmekin, että alumniin kanssa tehtävää yhteistyötä on syytä kehittää aktiivisesti ja systemaattisesti osana ammattikorkeakoulun strategista kehittämistä. Alumnit ovat korkeakouluille tärkeä asiakas- ja sidosryhmä ja huomion kiinnittäminen heihin jo opiskelun aikana on ensiarvoisen tärkeää. Jos positiivista ja tasavertaista yhteistyötä aletaan tehdä tulevien alumniin kanssa jo opiskelun aikana, helpottaa se yhteistyökumppanuuksien rakentamista.

Asiasanat: alumnitoiminta, alumni, ammattikorkeakoulut

*

1 Johdanto

Alumnitoiminnan juuret ovat 1700-luvun Yhdysvalloissa, jolloin perustettiin ensimmäiset alumniin omat yhdistykset. Suomessa alumniin merkitys on noussut esille viime vuosina yliopistolain ja yliopistojen rahoituksen uudistuttua (Yliopistolaki 558/2009). Kun yliopistoille tarjoutui mahdollisuus saada opetus- ja kulttuuriministeriöltä vastinrahaa itse keräämälleen ulkopuoliselle rahasummalle, tulivat myös alumnit, entiset opiskelijat potentiaaliseksi rahanhankinnan kohderyhmäksi. On syytä pohtia, onko alumnitoiminta, sellaisena kuin se perinteisen amerikkalaisen ja englantilaisen käytännön mukaan on toteutunut, edes siirrettävissä suomalaiseen koulutuskuulttuuriin.

Suomessa koulutuksen ja myös tutkimuksen rahoitus on perinteisesti ollut yhteiskunnan ylläpitämää. Ammattikorkeakouluilla ei edellä kuvatun kaltaista varainhankinnan haastetta ole vielä olemassa, joten heillä on hedelmällinen aika herätellä kehittämisideoita alumnien kanssa tehtävän yhteistyön vahvistamiseksi ja monipuolistamiseksi. Ammattikorkeakoulujen kannattaa miettiä, eroavatko alumnitoiminta, jota alumniyhdistykset järjestävät, ja alumnien kanssa tehtävä kumppanuutta hakeva yhteistyö tavoitteiltaan ja toimintamuodoiltaan toisistaan. Ammattikorkeakoulut suhteellisen nuorina organisaatioina voivat luoda omanlaisensa alumniyhteistyön mallin, jossa opiskelijoiden, henkilökunnan ja alumnien kumppanuuteen perustuvan yhteistyön avulla vahvistetaan maakuntien aluekehitystyötä.

Mutta millainen on alumnitoiminnan nykytila suomalaisissa ammattikorkeakouluissa? Tämä artikkeli pyrkii vastaamaan tähän kysymykseen kuvaamalla ammattikorkeakoulujen alumnitoiminnan nykytilaa, tavoitteita ja alumnien tehtäviä korkeakoulujen Internet-sivustoilta kerätyn tiedon avulla. Artikkelin tavoitteena on herättää keskustelua alumnien kanssa tehtävästä yhteistyöstä ja sen kehittämismahdollisuuksista.

2 Alumnitoiminnan tavoitteet ja alumnien tehtävät kirjallisuuden mukaan

Alumnitoiminta ja alumnit

Sana alumni on alun perin monikkomuoto latinankielisestä sanasta *alumnus*, joka tarkoittaa suojattia, kasvattia tai oppilasta (Alumni, wikipedia 2010). Alumnilla tarkoitetaan perinteisesti jossakin korkeakoulussa aiemmin opiskellutta henkilöä, joka on ilmoittautunut kyseessä olevan oppilaitoksen alumniksi. Alumnitoiminta on puolestaan näiden henkilöiden tai näille henkilöille järjestettyä toimintaa. Yhdysvalloissa, alumnitoiminnan käynnistysmaassa, alumnitoiminta liittyi ja liittyy edelleen kiinteästi yliopistojen varainhankintaan (Tampereen yliopiston alumnistrategia 2008). Suomessa alumnitoiminta käynnistyi 1970-luvulla yliopistossa (Jyväskylän yliopiston alumnitoiminta 2010) ja ammattikorkeakouluissa 1990-luvulla ammattikorkeakoulujärjestelmän vakiinnuttua.

Tätä artikkelia varten tehtiin tiedonhaku yhdessä informaation kanssa Ebsco-, Eric-, Arto- ja Linda tietokannoista 4.1.–8.1.2010. Tiedonhaussa käytettiin hakusanoina käsitteitä alumni, alumnitoiminta, korkeakoulu, yliopisto, ammattikorkeakoulu, alumni,

alumnus, partnership, university ja niiden yhdistelmiä. Haun perusteella näyttää siltä, että tutkimusta alumneista ja heidän kanssaan tehtävästä yhteistyöstä korkeakoulusektorilla on tehty melko vähän.

Suomalaisten korkeakoulujen alumnitoiminnasta on tehty pääsääntöisesti opinnäytteitä ja selvityksiä, joiden tuottama tieto kuvaa lähinnä tutkimuksen kohteena olevan korkeakoulun tilannetta. Autio (2002) ja Häkkinen (2008) kuvasivat yksittäisen ammattikorkeakoulun alumnitoimintaan liittyvää kehittämistyötä. Halmetoja (2009) analysoi opinnäytetyössään yhden koulutusohjelman toteuttamaa toimintapäivää, johon alumnit osallistuivat. Raatikainen (2009) selvitti yhden ammattikorkeakoulun alumnitoiminnan kehittämiskohteita ja laati lomakkeen palaute- ja tyytyväisyyskyselyyn. Rikkinen (2009) laati alumniyhdistykselle käsikirjan, joka pohjautui alumniensa havainnointiin, keskusteluihin heidän kanssaan ja alumnitoiminnan kirjalliseen lähdemateriaaliin. Koikkalainen (2007) selvitti, miten kansainvälistä alumnitoimintaa tulisi kehittää asiakkuuden hallinnan näkökulmasta. Liukkonen (2009) teki kyselyn yhden ammattikorkeakoulun alumneille (n=1100) alumnitoiminnan nykytilasta ja totesi muuan muassa, että lähes 80 % vastaajista ei ollut saanut tarpeeksi tietoa alumnitoiminnasta opiskeluaikanaan.

Kansainvälisissä tutkimuksissa alumneja ja alumnitoimintaa on analysoitu pääosin yliopistojen kehittämistyön ja rahankeruun näkökulmista. Penrose (2002) arvioi alumnineuvottelukunnan roolia yliopistojen kehittämistyössä. Weerts ja Ronca (2008) sekä Pearson (1999) selvittivät, millainen on potentiaali rahalahjoitusten yliopistoille antava alumni. Cabrera kumppaneineen (2005) tutki, miten alumneille tehtäviä kyselyjä voitaisiin hyödyntää maksimaalisesti yliopiston rahankeruussa ja muussa kehittämistoiminnassa. Shuford kollegoineen (2009) kuvasi, millaiset alumniohjelmat ovat menestyneet collegeissa ja miten niistä saatuja hyviä käytäntöjä levitetään. Korkeakoulupedagogiikan kehittämisen näkökulmista alumnitoimintaa tutkivat muun muassa Kendall ja Pogue (2006), jotka vertailivat alumniensa kokemuksia yliopistojen lähi- ja etäopetusohjelmista sekä Moore ja Kuol (2007), jotka selvittivät retrospektiivisesti alumniensa kokemuksia hyvästä opettajuudesta. He painottivat, että tutkimusta alumneista tulisi tehdä enemmän, koska alumneilta saatava tieto opetuksesta ja osaamisen tuottamisesta koulutuksen aikana on erittäin arvokasta korkeakoulupedagogiikan kehittämiseksi.

Alumnitoiminnan tavoitteet ja alumnien tehtävät

Perinteisin alumnitoiminnan tavoite on varainhankinta oppilaitokselle (mm. Weerts & Ronca 2008; Pearson 1999). Suomessa varainhankinta on noussut myös yliopistojen alumnitoiminnan tavoitteeksi aivan viime vuosina. Esimerkkinä tällaisesta systematisoidusta ja kohdennetusta varainhankinnasta on muuan muassa Helsingin yliopiston Alumnikampus-hanke (Alumnikampus 2010). Alumnille itselleen yhteyden säilyttäminen entiseen oppilaitokseen ja yhteyksien ylläpitäminen entisten opiskelukavereiden välillä voi merkitä myös tapaa viettää vapaa-aikaa tai tarvetta kuulua yhteisöön (mm. Ollila 2008). Ammattikorkeakoulun näkökulmasta alumnitoiminnan avulla voidaan tavoitella asiakkuuksien hallintaa (Koikkalainen 2007). Alumnitoiminnan tavoitteena ammattikorkeakouluissa on nähty myös koulutuksen markkinointi, koulutuksen laadunvarmistus ja koulutuksen kehittäminen esimerkiksi osallistamalla opetussuunnitelmatyöhön. Myös osallistuminen koulutustoimintaa esimerkiksi toimiminen luennoitsijana mainitaan alumnitoiminnan tavoitteena. (Laurean alumnitoiminnan strategia 2009).

Alumnien tehtävät nousevat kiinteästi alumnitoiminnan tavoitteista. Alumnien tehtävinä mainitaan opiskelijoiden tukeminen monin tavoin heidän opinnoissaan. Alumni voi estää jopa opintojen keskeyttämisen, nopeuttaa opiskelijan valmistumista, tarjota harjoittelupaikkoja ja opinnäytetöiden aiheita. Myös opiskelijan valmistumisen jälkeen alumni voi tukea opiskelijoiden sijoittumista työelämään. (Härkönen 2003.)

Alumnien aktiivisuuteen näyttäisi vaikuttavan enemmän alumnin asuinpaikan läheisyys entisestä oppilaitoksesta kuin hänen motivoituneisuutensa tai innostuneisuutensa alumnitoimintaa kohtaan (Weerts & Ronca 2008). Toisaalta pohdittaessa syitä, milloin alumni tekee lahjoituksen ja milloin ei, Pearson (1999) toteaa tutkimuksessaan, että merkittävää näyttäisi olevan se, kuinka tyytyväisiä alumnit ovat heidän omaan opiskelukokemuksiinsa ja kuinka hyvin heitä valmistumisen jälkeen informoidaan oppilaitoksen tapahtumista. Pearson toteaa edelleen, että alumnin tyytyväisyys opiskeluaikansa on yhteydessä siihen, että hän alkaa toimia aktiivisesti valmistuttuaankin oppilaitoksensa alumnina.

3 Tutkimuksen toteutus

Tutkimusaineistona käytettiin 26 suomalaisen ammattikorkeakoulun Internet-sivustoja, jotka analysoitiin 5.1.–4.2.2010 välisenä aikana. Ammattikorkeakoulut jaettiin satunnaisesti kahteen osaan, jolloin molemmilla tutkijoilla oli 13 ammattikorkeakoulun Internet-sivuston aineistot. Tämän jälkeen tutkijat perehtyivät aikaisempaan tutkimustietoon alumnitoiminnasta. Aikaisempien tutkimusten ja selvitysten (Pearson 1999; Penrose 2002; Häkkinen 2008; Weerts & Ronca 2008; Liukkonen 2009) perusteella laadittiin kysymykset, joiden kautta aineistoa lähestyttiin ja jotka muodostivat tiedonkeräysrunгон (taulukko 1). Aineistosta haettiin vastauksia näihin kysymyksiin. Aineistonkeruussa hyödynnettiin GoogleDocs-ympäristöä (www.google.com), joka on ilmainen ohjelmistosovellus, jossa tutkijat voivat muokata samaa dokumenttia samanaikaisesti. GoogleDocs tarjoaa mahdollisuuden yhteisölliseen tiedontuottamiseen ja useiden tutkijoiden samanaikaiseen ja jaettuun välimatkasta riippumattomaan tulkin-tojen tekemiseen. Kumpikin tutkija vei aineistonkeruussaan saadut vastaukset GoogleDocsiin laadittuun taulukkoon, jossa jokaisen kysymyksen alle yhdistettiin havainnot kustakin ammattikorkeakouluista. Näin aineistosta tehdyt havainnot näyttäytyivät laajana, koko aineistoa kuvaavana tekstimassana.

Taulukko 1. Tiedonkeruuta ohjanneet kysymykset

Tiedonkeruuta ohjanneet kysymykset	Mikä on alumnitoiminnan tavoite?	Mikä on alumnitoiminnan sisältö?	Millaisen etsintäprosessin tuloksena alumnitoiminta löytyy ammattikorkeakoulujen Internet-sivustoilta?
	Mikä on alumnitoiminnan sisältö?	Mitä alumnitoimintaan liittyminen edellyttää?	Millaisen otsikoinnin alta alumnitoiminta löytyy?
	Millaista hyötyä alumni saa osallistuessaan alumnitoimintaan?	Mitä alumnilta odotetaan?	Kuka tai mikä taho järjestää alumnitoiminnan ammattikorkeakoulussa?

Aineisto analysoitiin soveltamalla deduktiivista sisällönanalyysi menetelmää (Tuomi & Sarajärvi 2002; Kylmä & Juvakka 2007; Elo & Kyngäs 2008). Deduktiivisessa sisällönanalyysissä analyysi perustuu etukäteen laadittuun analyysirunkoon, joka tässä tutkimuksessa muodostettiin aikaisemman tutkimustiedon pohjalta laadittujen kysymysten (taulukko 1) ja aineistonkeruun aikana tutkittavasta ilmiöstä syntyneen käsityksen pohjalta. Analyysirungon pohjalta aineistoa tarkastellaan ja pelkistetään (Tuomi & Sarajärvi 2002, 116). Tässä tutkimuksessa analyysirunkoon muotoutui kolme luokkaa: alumnitoiminnan tavoitteet, alumnien tehtävät ja alumnitoiminnan järjestäminen (taulukko 2). Vaikka kyseessä oli deduktiivinen sisällönanalyysi, tutkijat olivat avoimia muillekin aineistosta nouseville ominaisuuksille (vrt. Tuomi & Sarajärvi 2002, 116–117). Analyysiä tehtäessä tekstiaineistosta poimittiin analyysirungon (taulukko 2) mukaisia asioita eli analyysiyksiköitä, jotka ryhmiteltiin edellä mainittujen luokkien alle. Tämän jälkeen alustavasti luokiteltu aineisto luettiin useaan kertaan kokonaiskuvan saamiseksi. Yhdessä keskustellen ja kriittisesti analysoiden aineistoa abstrahoitettiin siten, että yhdistettiin samansisältöisiä analyysiyksiköitä, jolloin saatiin tutkittavaa ilmiötä kuvaavia kategorioita kuhunkin luokkaan. Tässä vaiheessa tutkijat käyttivät tulkintaansa päättäen, mitkä asiat he yhdistivät samaan kategoriaan (Kyngäs & Vanha-

nen 1999, Cutcliffe & McKenna 2004). Kategorioita verrattiin lopuksi alkuperäiseen aineistoon tulkinnan johdonmukaisuuden varmistamiseksi.

Taulukko 2. Aineiston analyysirunko

Aineiston analyysirunko
Alumnitoiminnan tavoitteet
Alumnitoiminnan tehtävät
Alumnitoiminnan järjestäminen

4 Tulokset

4.1 Alumnitoiminnan järjestämisen monimuotoisuus

Alumnitoiminnan löytyminen ammattikorkeakoulujen Internet-sivustoilta oli hyvin vaihtelevaa. Kahdeksan ammattikorkeakoulun sivustoilta ei löytynyt alumnitoiminnan kuvausta lainkaan. Kolmen ammattikorkeakoulun Internet-sivustoilta alumnitoiminnan kuvaus löytyi yhden linkin alla ja lopuilta sivustoilta kahden tai useamman linkin takaa. Otsikoita, joiden alta alumnitoiminnan tiedot löytyivät, olivat muuan muassa "työelämäyhteistyö", "ura- ja rekrytointipalvelut" ja "opiskelijat".

Ammattikorkeakoulujen alumnitoimintaa järjesti alumnien oma alumniyhdistys (n=5), joka huolehti alumnitoiminnan koordinoinnista ja alumnien rekrytoinnista. Yhdistyksillä oli omat Internet-sivut, joiden kautta he informoivat tapahtumista, välittivät tietoa yhdistyksestä ja rekrytoivat uusia jäseniä. Osassa yhdistyksiä rekisteröityminen oli ilmaista, osassa oli kymmenestä kahteenkymmeneen euron vuosi- tai ainaisjäsenmaksu. Useat yhdistykset painottivat toimivansa välittäjänä ja verkostojen luojana

jäsentensä välillä. Alumniyhdistysten Internet-sivut oli linkitetty ammattikorkeakoulun sivustoille. Muutamassa ammattikorkeakoulussa alumnitoimintaa järjesti ura- ja rekrytointiyksikkö. Osassa ammattikorkeakouluja alumnitoiminta toteutui sosiaalisessa mediassa, kuten Facebookissa.

Useimpien ammattikorkeakoulujen sivustoilla määriteltiin selkeästi, ketä alumnilla tarkoitetaan ja ketkä voivat liittyä alumnitoimintaan mukaan. Tyypillisimmin alumnitoiminta oli tarkoitettu kyseisen korkeakoulun entisille opiskelijoille. Osassa ammattikorkeakouluja myös entisillä ja nykyisillä työntekijöillä oli mahdollisuus osallistua. Jos yhteydenpidosta alumneihin mainittiin sivustoilla, tapahtui se oppilaitoksen toimittaman ilmaisen sidosryhmälehdessä tai vastaavan julkaisun avulla.

4.2 Ristivetoa alumnitoiminnan tavoitteissa

Ammattikorkeakoulun näkökulma

Ammattikorkeakoulujen Internet-sivustoilla kuvattiin alumnitoiminnan tavoitteet lyhyesti ja tiiviisti. Tavoitteita tarkasteltiin pääsääntöisesti ammattikorkeakoulun näkökulmasta, mutta myös alumniensa näkökulma tuotiin esille. Ammattikorkeakoulun näkökulmasta nousi esille neljä erilaista tavoitetta alumnitoiminnalle. (1) Ammattikorkeakoulujen nähtiin vahvistavan omaa osaamistaan alumnitoiminnan avulla. Tällöin alumnit toimivat opetuksessa asiantuntijaluonnoina tai osallistuivat koulutuksen kehittämiseen tai tutkimus- ja kehittämistyöhön. (2) Alumnitoimintaa kutsuttiin myös "verkostolinkiksi" korkeakoulun ja työelämän välillä. Esimerkiksi opinnäytetöiden toimeksiantajina alumnit toimivat ikään kuin siltana korkeakoulunopetuksen ja työelämän välillä. He välittivät työelämän kehittämismahdollisuuksia opetukseen ja oppimiseen yhdistettäväksi. Sillalla kulkeminen toimi myös toisin päin, eli ammattikorkeakoulut näkivät alumnitoiminnan mahdollisuudekseen jakaa alumneille tietoa koulutuksessa tapahtuvista muutoksista ja koulutuksen kehittymisestä. Kolmanneksi (3) alumnitoiminnalla nähtiin mahdollisuus konkretisoida ja realisoida tarinallisesti urapolkuja työurien alussa oleville opiskelijoille. Alumnit kertoessaan ja jakaessaan omia kokemuksiaan välittivät todellisia uratarinoita aloittaville opiskelijoille. Omilla urankehityksen esimerkeillään alumnit viestittivät opiskelijoille ja ympäristölle, että kyseisestä ammattikorkeakoulusta valmistuneena olen voinut edetä urallani haluamallani tavalla. (4) Alumnitoiminnan tavoitteeksi ammattikorkeakoulujen näkökulmasta mainittiin si-

vustoilla myös ammattikorkeakoulun menestyksen edistäminen ja tutkintojen arvostuksen ylläpitäminen.

Alumnien näkökulma

Alumnien näkökulmasta alumnitoiminnan tavoitteeksi mainittiin alumnien osaamisen ja ammattitaitonsa vahvistuminen. Alumnit voivat osallistua ammattikorkeakoulun järjestämään täydennyskoulutukseen ja verkostoitua muiden alumnien, opiskelijoiden ja ammattikorkeakoulun henkilökunnan kanssa sekä solmia näin uusia kontakteja. Alumnitoiminta tarjoaa kanavan oman tietotaidon jakamiseen. Myös virkistäytyminen ja hauskan pitäminen mainittiin alumnitoiminnan tavoitteeksi. Nämä toteutuivat esimerkiksi viihdetapahtumissa, golfturnauksissa ja erilaisissa teemallisissa juhlissa. Eri-tyisesti niiden ammattikorkeakoulujen sivustoilla, joilla oli oma alumniyhdistys, alumnin näkökulman edunsaajana alumnitoiminnasta tuli monipuolisesti esille.

Alumniyhdistysten näkökulma

Alumniyhdistykset kuvasivat omina päämäärinään työelämän, ammattikorkeakoulun ja alumnien välisen yhteistyön edistämisen sekä korkeakoulututkintojen tunnettuuden lisäämisen. Yhdistysten tavoitteina mainittiin lisäksi, että ammattikorkeakoulu osaa ja haluaa hyödyntää heidän jäseniensä osaamista opetuksen sekä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan kehittämisessä ja opiskelijoiden tukemisessa opiskelun aikana. Alumniyhdistyksen tavoitteena oli myös tarjota kontakteja erilaisten tapahtumien ja verkostojen kautta, ja he näkivät itsensä myös korkeakoulun entisten opiskelijoiden edunvalvojina.

4.3 Alumni ammattikorkeakoulun määrittelemänä toimijana

Analyysin perusteella aineistosta nousi esille alumnin neljä erilaista tehtävää, jotka vahvistivat ammattikorkeakoulun toimintaa. Tehtävät on koottu kuvioon 1.

Osaamisen jakaja

Alumnien yhtenä tehtävänä hahmottui osaamiseen jakaminen nykyisille opiskelijoille ja henkilökunnalle. Heidän odotettiin pitävän luentoja ajankohtaisista työelämään liittyvistä aiheista, heidän toivottiin hakeutuvan työelämämentoreiksi tai -mentoreiksi opiskelijoille sekä toimivan harjoittelun ohjaajina ja isäntinä yritysvierailuilla. Lisäksi ammattikorkeakoulut pitivät tärkeänä, että alumnien osaamista hyödynnetään tutkimuksen ja opetuksen kehittämisessä.

Opiskelijan tukija

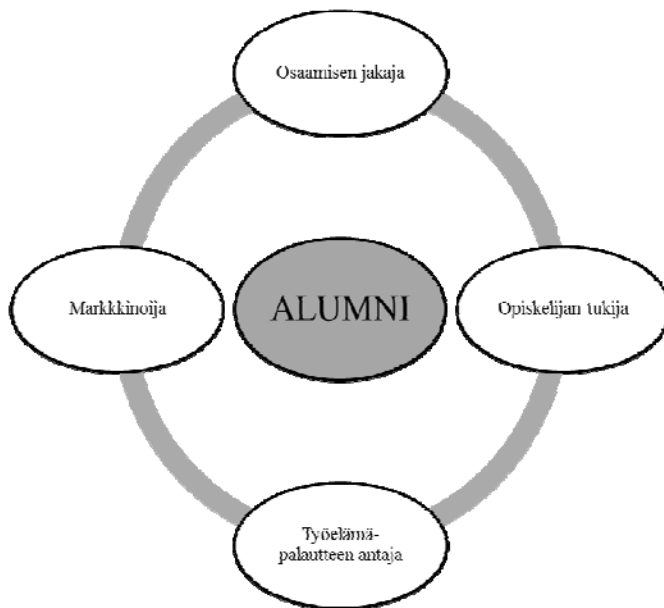
Osa ammattikorkeakouluista kuvasi alumnin tehtävää opiskelijan tukijana. Alumnin tehtävä on tukea opiskelijan motivoitumista opiskeluun ja samalla tutkinnon loppuun suorittamista. Tämä voi tapahtua esimerkiksi Internetissä olevien alumnien uratarioiden ja työelämäkertomusten avulla. Opiskelijan tukeminen voi tapahtua myös tarjoamalla harjoittelupaikkoja ja opinnäytetyön aiheita.

Työelämäpalautteen antaja

Alumnit mainittiin aineistossa tärkeänä työelämäpalautteen antajana korkeakoululle. Alumnien odotettiin ottavan kantaa, miten ammattikorkeakoulututkinto vastaa työelämän osaamisvaatimukseen. Alumneilta saadun palautteen avulla ammattikorkeakoulut pystyivät kehittämään opetussuunnitelmiaan siten, että ne vastaavat mahdollisimman hyvin työelämän nopeasti muuttuviin tarpeisiin.

Markkinoija

Ammattikorkeakoulut odottivat alumnien toimivan sekä erilaisten koulutuksien että koko ammattikorkeakoulun markkinoijina. Heidän odotettiin edistävän toiminnallaan oman tutkintonsa ja koko ammattikorkeakoulujärjestelmän tunnettuutta ja arvostuksen lisäämistä. Osassa korkeakouluista mainittiin, että alumni edustaa ammattikorkeakoulua työelämässä. Alumni levittää omalla asiantuntemuksellaan ja verkostojensa kautta tietoa siitä, millaista osaamista ammattikorkeakoulu tuottaa. Alumni nähtiin eräänlaisena ammattikorkeakoulujen imagonrakentajana.

Kuvio 1. Alumni toimijana ammattikorkeakoulun näkökulmasta

5 Pohdinta

Tässä artikkelissa kuvataan ammattikorkeakoulujen alumnitoiminnan nykytilaa, alumnitoiminnan tavoitteita ja alumnien tehtäviä ammattikorkeakoulujen Internet-sivustojen kautta. Artikkelin tavoitteena on herättää keskustelua alumnien kanssa tehtävästä yhteistyöstä ja sen kehittämismahdollisuuksista. Seuraavassa pohditaan saatujen tulosten pohjalta, miten alumnitoiminta profiloituu ammattikorkeakoulusektorilla, ja millaisia kehittämismahdollisuuksia ammattikorkeakoulujen alumnitoiminnalla voisi olla.

Alumnitoiminnan etsiminen ammattikorkeakoulujen Internet-sivustojen kautta oli vaihtelevaa. Osassa tieto löytyi helposti, osassa taas joutui pohtimaan erilaisia loogisia mahdollisuuksia otsikoita arvioimalla. Tällainen etsiminen vaati aktiivista työtä, hivenen kekseliäisyyttä ja siihen kului myös aikaa. Kun ammattikorkeakoulusta valmistunut ja jo työelämään sijoittunut henkilö haluaa tehdä yhteistyötä ammattikorkeakoulun kanssa ilmoittautumalla alumniksi Internet-sivustojen kautta, tulisi tietojen löytäminen olla vaivatonta. Tämä ei tällä hetkellä toteudu kaikkien suomalaisten ammattikorkeakoulujen kohdalla.

Sivustojen perusteella alumnitoiminta ei näyttäytynyt kovinkaan houkuttelevalta, sillä toimintaa oli kuvattu sangen organisaatiolähtöisesti. Sivustoilla painotettiin pääosin sitä, miten ammattikorkeakoulu hyötyy alumneista ja alumnitoiminnasta sekä sitä, mitä alumni voi tehdä ammattikorkeakoulun hyväksi. Vähemmälle maininnalle jäivät alumnin ja hänen työpaikkansa saamat mahdolliset hyödyt toiminnasta. Sivustoilla oli niukasti myös kuvauksia alumnin ja ammattikorkeakoulun yhteistyömuodoista ja -mahdollisuuksista. Toimihenkilökeskusjärjestö STTKn liittojensa ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneille jäsenille suuntaaman kyselyn mukaan (n = 5397) yhteistyö työelämän ja ammattikorkeakoulujen kanssa oli monimuotoista, mutta liittyi enemmän koulutuksen opintoprosesseihin kuin muunlaiseen aluetta kehittävään yhteistyöhön. Eniten yhteistyötä mainittiin tehtävän harjoittelun (yli 90 % vastanneista), opinnäytetyön, ammattikorkeakoulussa asiantuntijaluonnoitsijana toimimisen sekä erilaisen projektiopintojen kautta. Mainintoja alumnitoiminnasta yhteistyön muotona oli vähän (alle 10 % vastauksista) (Vanha-aho, Laitinen-Väänänen, Vanhanen-Nuutinen, Koskinen & Weissmann 2009, <http://www.lamk.fi/tutkimuspaivat>).

Alumniyhdistysten Internet-sivustot erosivat selkeästi ammattikorkeakoulujen omista alumnisivustoista. Yhdistysten Internet-sivut olivat yleisilmeeltään houkuttelevia, informatiivisia ja yhteisöllisyyttä hakevia. Niissä käytettiin "rentoa yleiskieltä", jolla houkuteltiin entisiä opiskelijoita mukaan toimintaan. Ammattikorkeakoulujen kannattaakin pohtia, miten järjestää alumnitoimintansa. Eräs vaihtoehto on tukea alumniyhdistysten perustamista ja tehdä kiinteää yhteistyötä yhdistysten kanssa. Käytännön alumnitoiminnan hallinnointi jäisi näin yhdistyksen vastuulle ja voimavarat olisi mahdollista suunnata molempia hyödyttävään ja aluetta kehittävään yhteistyöhön. Liukko- sen (2009) alumneille tekemän kyselyn mukaan osa alumneista odottaa ammattikorkeakoululta enemmän aktiivisuutta heidän suuntaansa. Pearson (1999) toteaa tutkimuksessaan, että merkittävää alumnin aktiivisuudelle on se, kuinka hyvin heitä valmistumisen jälkeen informoidaan oppilaitoksen tapahtumista.

Alumnitoiminnasta tiedottaminen, verkostoituminen ja toiminnan näkyväksi tekeminen näytti olevan siirtynyt myös sosiaaliseen mediaan. Joissakin ammattikorkeakouluista oli päädytty luomaan oma alumniyhteisö Facebookiin ja pitämään kontaktia yhteisöön sieltä käsin. Sosiaalinen media on moderni foorumi yhteisötoimimiselle. Sen käyttö rikastuttaa yhteistyötä ja tekee siitä vastavuoroisempaa, sillä siellä toimintaa

rakennetaan yhdessä yhteisön osallistujien kanssa. Myös kynnys osallistua alumniyhdistyksen toimintaan pysyy matalana. Sosiaalisen median käyttö alumnitoiminnassa on myös osa ammattikorkeakoulun imagonrakentamista. Siellä kerrotut tarinat ja vapaamuotoiset keskustelut opiskelusta ja erilaista sattumuksista opintojen aikana ovat vahvoja tunteita herättäviä välineitä, joilla pystytään luomaan mielikuvia ja kohottamaan kiinnostusta ammattikorkeakoulua kohtaa tai sitä vastaan (vrt. Hirvihuhta & Litovaara 2003, 52). Alumniin roolin huomiointi ammattikorkeakoulun imagon rakentajana onkin jäänyt Suomessa turhan vähäiselle. Alumnit kun tekevät toiminnallaan jatkuvaa markkinointityötä ammattikorkeakoulutuksesta (vrt. Penrose 2002; Weerts & Ronca 2008). Imagotyöllä taas on erittäin suuri merkitys sille, millaiseksi ammattikorkeakoulun maine, rooli ja houkuttavuus aluekehitystyössä ja uusien opiskelijoiden rekrytoinnissa muotoutuu.

6 Johtopäätökset ja kehittämisehdotukset

Ammattikorkeakoulujen on syytä tehdä systemaattista yhteistyötä alumniin kanssa koulutuksen kehittämiseksi (vrt. Pearson 1999). Alumnit voivat olla tietoisesti ja aktiivisesti hyödynnettyjä sillanrakentajia koulutuksen ja työelämän välillä. He tuntevat opettajat opiskeluaikaltaan, mikä helpottaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta. Heillä on myös aloittelijan intoa työelämän kehittämiseen. Alumnit voivat tarjota ideoita projekteihin tai opinnäytetöihin. He voivat osallistua opetussuunnitelman kehittämiseen, sillä alumneilta saatava tieto koulutuksen aikana hankitun osaamisen työelämävastaavuudesta on arvokasta. Vastavalmistunut on oiva henkilö vertaamaan koulutuksessa läpikäytyjä asioita työelämässä vaadittaviin tietoihin, taitoihin ja pätevyyksiin ja näin luomaan uusia ideoita ja konkreettisia kehittämiskohteita koulutukseen. Moore ja Kuol (2007) painottavatkin alumniin kokemusten tutkimista opetuksen laadun ja työelämäyhteistyön kehittämisessä.

Saatujen tulosten perusteella näyttää siltä, että ammattikorkeakoulujen alumnitoiminta pyrkii hakemaan oikeutustaan osin perinteisen alumniyhdistystoiminnan avulla mutta myös luomalla orastavasti uudenlaista, käytännönläheisempää yhteistyömuotoa ammattikorkeakoulun ja työelämän välille. Koska ammattikorkeakoulut asemoituvat korkeakoulukentässä käytännönläheisiksi ja tiivistä yhteistyötä työelämän kanssa tekeviksi, alumnitoiminnan vahvistaminen käytännön yhteistyötä työelämän kanssa korostavaksi on olennaista. Yhteistyö alumniin kanssa mahdollistaa omalta osaltaan

myös alueen työelämästä nousevien tarpeiden huomioimisen. Yhteistyössä tulisi pyrkiä vastavuoroisuuteen, jonka tulisi myös näkyä ammattikorkeakoulujen alumnitoimintaa kuvaavilla Internet-sivustoilla. Ehkä huomionarvoista olisi miettiä, eroaako alumnijhdistystoiminta alumniensa kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Jos, niin millä tavoin? Voisiko niillä olla erilaiset tavoitteet?

Alumniensa rooli vaatii uudelleenmäärittelyä vastavuoroisen ja uudentyyppisen asiakas- tai kumppanuussuhteen suuntaan. Uudenlainen rooli rakentuu, kun alumniudessa pysytään luomaan edelläkin mainittu "win-win" -tilanne, jossa sekä alumniensa, työelämä ja ammattikorkeakoulu hyötyvät yhteistyöstä ja sen tuloksista. Alumniensa kanssa tehtävän yhteistyön käyttäminen ammattikorkeakoulun strategisten kumppanuuksien luomisessa ja ylläpitämisessä on tulevaisuuden mahdollisuus. Molempia palveleva ja hyödyntävä kumppanuus sekä yhteistyö eivät kuitenkaan synny ilman luottamusta, yhteistyötä ja osallistumista yhteisiin tapahtumiin ja foorumeihin (Stähle & Laento 2000). Kumppanuuden syntyminen edellyttää molemmilta osapuolilta aktiivista ja pitkäjänteistä yhteistyötä. Tässä työssä tulee huomioida tasapuolisesti sekä ammattikorkeakoulujen lakisääteiset tehtävät, opetus, aluekehitys sekä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta (Ammattikorkeakoululaki 351/2003), kuin myös alumniensa ja heidän taustatyöyhteisöjensä tarpeet ja toiveet. Aloite tämänkaltaiseen uudenlaiseen alumnitoimintaan on hyvä tulla ammattikorkeakoululta (Liukkonen 2009).

Kehittämistyö alumnitoiminnan monipuolistamiseksi on jo käynnistynyt. Esimerkiksi useita ammattikorkeakouluja koskevan Kolme askelmaa työelämäkumppanuuteen STEPIT-projektin (STEPIT 2009, <http://www.centria.fi/>) tavoitteena on kehittää korkeakouluille toimintamalli, jonka avulla ne voivat tehokkaasti hyödyntää alumneja opetuksen työelämävastaavuudessa, hiljaisen tiedon siirtämisessä sekä palveluiden tuotekehityksessä, tuotteistamisessa, markkinoinnissa ja myynissä. Projekti pyrkii myös kehittämään ja vakiinnuttamaan uudenlaisen alumnitoimintaa hyödyntävän työelämäkumppanuuden osaksi korkeakoulujen toimintaa.

Alumnitoiminta, sellaisena kuin se näyttäytyi keväällä 2010 ammattikorkeakoulujen Internet-sivustoilla, on muotoutumassa olevaa ja vailla pitkiä perinteitä. Perinteettömyys avaa ovia uusien, innovatiivisten toimintatapojen synnyttämiseen ja ideoimiseen. On kuitenkin syytä muistaa, että tärkeää alumnitoiminnan kehittämistyötä tehdään jo koulutuksen aikana tarjottaessa laadukasta koulutusta opiskelijoille, tuleville

alumneille. Alumnitoiminnan kehittämisen systemaattisuus on laadukkaan toiminnan edellytys. Sitä varten tarvitaan selkeä näky tulevaisuudesta, strategia vision saavuttamiseksi, työnjakoa, vastuuhenkilöiden nimeämistä sekä tarvittavien aineellisten, taloudellisten ja henkilöresurssien kohdentamista (mm. Häkkinen 2008). Lisäksi tarvitaan lisää tutkimustietoa alumneista ja alumnitoiminnasta erityisesti ammattikorkeakoulusektorilla.

7 Tutkimuksen luotettavuus ja jatkotutkimusehdotukset

Aineiston keruu tehtiin kattavasti, koska alumnitoimintaa kuvaava materiaali kerättiin kaikkien suomalaisten ammattikorkeakoulujen Internet-sivustoilta. On kuitenkin huomioitava, että Internet-sivustojen aineisto tarjosi melko kapean, kuvailevalle tasolle jäävän näkökulman ammattikorkeakoulujen alumnitoimintaan. Näkökulmaa ja siten tuloksia olisi voitu laajentaa esimerkiksi haastatteleamalla alumnitoiminnan yhdyshenkilöitä, toimijoita tai alumneja. Tulosten luotettavuutta vahvistaa kuitenkin se, että aineisto on avoimesti saatavilla ja näin tarkistettavissa. Toisaalta ammattikorkeakoulut päivittävät Internet-sivujaan aktiivisesti, joten alumnitoiminnan kuvaukset sivustoilla voivat muuttua lyhyelläkin aikavälillä. Aineiston keruun ja sen analysoinnin luotettavuutta vahvisti se, että tutkimuksen toteutti kaksi tutkijaa. Kaksi tutkijaa mahdollisti muun muassa sen, että heillä oli mahdollisuus keskustella alustavista kategorioiden keskenään ja paneutua näin syvällisesti tutkimuskohteeseen. Myös GoogleDocs-ympäristön käyttäminen aineiston keräämisessä ja analysoinnissa mahdollisti jaetun, samanaikaisen keskustelun ja tulkintojen tekemisen foorumin (vrt. Eskola & Suoranta 2003; Silverman 2010).

Aiempiä tutkimustuloksia suomalaisen ammattikorkeakoulusektorin alumnitoiminnasta ei juuri ole olemassa. Tämän vuoksi tätä tutkimusta voidaan pitää tuoreena avauksena aiheelle. Tutkimus antaa arvokasta tietoa siitä, mitkä ovat alumnitoiminnan tavoitteet ammattikorkeakouluissa tällä hetkellä ja millaisia odotuksia sekä tehtäviä korkeakoulut alumneilleen asettavat. Tulosten avulla ammattikorkeakoulut voivat kriittisesti arvioida oman alumnitoimintansa nykytilaa ja pohtia sen kehittämistarpeita. Jatkossa voitaisiin selvittää alumniensa kanssa tehtävän yhteistyön nykytilaa syvällisemmin, esimerkiksi haastatteleamalla alumnitoiminnan keskeisiä toimijoita, havainnoimalla alumniensa kanssa tehtävää yhteistyötä ja analysoimalla alumnitoimintaa koskevat kirjalliset dokumentit ammattikorkeakouluista. Arvokasta tietoa saataisiin myös tekemällä kan-

sainvälistä vertailuanalyysiä (Benchmarking, wikipedia 2010, <http://fi.wikipedia.org/wiki/Benchmarking>) eri ammattikorkeakoulujen alumnitoiminnan välillä.

Lähteet

Alumni, wikipedia 2010. <http://fi.wikipedia.org/wiki/Alumni>. Luettu 9.4.2010.

Alumnikampus. 2010. <https://alumniverkosto.helsinki.fi>. Luettu 7.5.2010.

Ammattikorkeakoululaki. 351/2003. Osoitteessa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2003/20030351> Luettu 26.4.2010.

Autio, U. 2002. Jatkuvaan vuorovaikutukseen: alumnitoiminnan kehittäminen Seinäjoen ammattikorkeakoulussa. Jyväskylän ammattikorkeakoulu, ammatillinen opettajakorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Benchmarking. Wikipedia 2010, <http://fi.wikipedia.org/wiki/Benchmarking>. Luettu 18.5.2010.

Cabrera, A.F., Weerts, D.J. & Zulick, B.J. 2005. Making an Impact with Alumni Surveys. New Directions for Institutional Research. Teoksessa D.J. Weerts & J. Vidal (toim.) Enhancing Alumni Research in European and American Perspectives. New Directions for Institutional Research, Summer 2006, 126. San Francisco: Jossey-Bass, 1–14.

Cutcliffe, J. & McKenna, H. 2004. Expert Qualitative Researchers and the Use of Audit Trails. Journal of Advanced Nursing 45(2), 126–133.

Elo, S. & Kyngäs, H. 2008. The Qualitative Content Analysis Process. Journal of Advanced Nursing 62(1), 107–115.

Eskola, J. & Suoranta, J. 2003. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. WSOY, Helsinki.

Halmetoja, A. 2009. Alumnitoiminta Metropolia Ammattikorkeakoulun pop/jazzmusiikin koulutusohjelmassa: esimerkkinä Bassopäivä. Metropolia ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Hirvihuhta, H. & Litovaara, A. 2003. Ratkaisun taito. Pro. Tammi, Helsinki.

Häkkinen, T. 2008. Ajatuksia alumnitoiminnan kehittämistä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Ammatillinen opettajakorkeakoulu. Kehittämishankeraportti.

Härkönen, P. 2003. Opettajatuutorin käsikirja. Tuutori-, alumni- ja mentorointitoiminta. Turun ammattikorkeakoulu. Turku. Turun kaupungin painatuspalvelut.

JAMK Facebookissa. <http://www.facebook.com/jamk.fi>. Luettu 9.4.2010.

Jyväskylän yliopiston alumnitoiminta. 2010.

<https://www.jyu.fi/hallinto/alumni/alumninet-yliopiston-alumnien-oma-www-sivusto>.
[Luettu 10.4.2010.](#)

Kendall, J. & Pogue, K. 2006. Survey of Alumni from Distance Degree and Campus-Based Baccalaureate Programs. The Quarterly Review of Distance Education, 7(2), 155–164.

Koikkalainen, A. 2007. Kansainvälisen alumnitoiminnan kehittäminen asiakkuuden hallinnan näkökulmasta. Tietojärjestelmätieteen pro gradu. Jyväskylän yliopisto: Tietojenkäsittelyn laitos. Jyväskylä.

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Edita Prima Oy, Helsinki.

Kyngäs, H. & Vanhanen, L. 1999. Sisällön analyysi. Hoitotiede 11(1), 3–12.

Laurean alumnit ry. 2010. <http://www.laureanalumnit.fi/>. Luettu 10.4.2010.

Laurean alumnitoiminnan strategia 2009. Alumniviiki.

<https://wiki.laurea.fi/display/ALUMNI/Laurean+alumnitoiminnan+strategia#Laureanalumnitoi>

[minnanstrategia-4](#) Luettu 18.9.2010

Liukkonen, J. 2009. Alumnitoiminnan kehittämishaasteet Jyväskylän ammattikorkeakoulussa alumni näkökulmasta. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Moore, S. & Kuol, N. 2007. Retrospective Insights on Teaching: Exploring Teaching Excellence through the Eyes of the Alumni. *Journal of Further and Higher Education* 31(2), 133–143.

Ollila, M-R. 2008. *Lauman valta*. Edita, Helsinki.

Pearson, J. 1999. *Comprehensive Research on Alumni Relationships: Four Years of Market Research at Stanford University*. *New Directions for Institution Research* Spring 1999, 101, 5–21

Penrose, J. 2002. Strengthen Your Business Communication Program with an Alumni Advisory Board *Business Communication Quarterly* 65(4), 73–85.

Raatikainen, T. 2009. Alumnitoiminnan kehittäminen Savonia ammattikorkeakoulussa. Savonia ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Rikkonen, T. 2009. Mentoroinnista alumnitoimintaan. Case: alumnijyhdistyksen käsikirja. Laurea ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Silverman, D. 2010. *Doing qualitative research: a practical handbook*. 3rd Edition. Sage, Lontoo.

Shuford Boyd, M., Williams, M. & Pennington, K. 2009. Successful community college alumni programs *The Community College Enterprises*, Spring, 93–101.

Stepit – kolme askelmaa yhteisölliseen työelämäkumppanuuteen. 2009. Osoitteessa: <http://www.centria.fi/>. Luettu 9.4.2010.

Stähle, P. & Laento, K. 2000. *Strateginen kumppanuus – avain uudistumiskykyyn ja ylivoimaan*. Ekonomia. WSOY, Porvoo, Helsinki, Juva

Tampereen yliopiston alumnistrategia 2008.

<http://alumninet.uta.fi/Alumniry/Alumninesittely/Alumnistrategia/tabid/101/Default.aspx> Luettu 7.5.2010

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi, Helsinki.

Vanha-aho, M, Laitinen-Väänänen, S., Vanhanen-Nuutinen, L., Koskinen, M. & Weissmann, K. 2009. Yhteistyö ammattikorkeakoulujen kanssa. Kyselytutkimus työelämässä oleville. Ammattikorkeakoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen tutkimuspäivät 14.–15.10.2009. Lahti, Suomi. <http://www.lamk.fi/tutkimuspaivat>. Luettu 18.5.2010.

Weerts, D.J. & Ronca J.M. 2008. Characteristics of Alumni Donors Who Volunteer. Research in Higher Education 49(3), 274–292

Yliopistolaki 558/2009. Osoitteessa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090558?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=558%2F2009> Luettu 9.4.2010.

Kiitokset

Kiitämme Jyväskylän ammattikorkeakoulun hyvinvointiyksikön yksikönjohtajaa, dosentti Eila Latvalaa rakentavasta palautteesta, jota saimme häneltä kirjoitusprosessin aikana sekä informaatikko Susanna Niemilahti-Könkkölää artikkelia varten tehdystä systemaattisesta tiedonhausta.

Kirjoittajien esittely

Hanna Hopia on koulutukseltaan terveystieteiden tohtori ja toimii tällä hetkellä hoitotyön yliopettajana hyvinvointiyksikössä Jyväskylän ammattikorkeakoulussa.

Sirpa Laitinen-Väänänen on koulutukseltaan terveystieteiden tohtori ja on yliopettajana ammatillisessa opettajakorkeakoulussa Jyväskylän ammattikorkeakoulussa.